

vannyolc 8–14 éves tehetséges, szegény gyerekek nyújt olyasféle többletet, amelyet egy értelmiségi család általában nyújtani szokott. Hetente két-három délután idegen nyelvet, informatikát tanulnak a tudorosok, s az iskolai tanulásban kapnak segítséget addig, amíg egy erős, színvonalas középiskolába nem kerülnek. Most éppen a 12. év finanszírozásához próbálunk fedezetet szerezni.

A szegény gyerekek ügye olyan ügy, hogy ha az ember egyszer kapcsolatba kerül vele, akkor fogva tartja. A társadalom mentálisan beteg, önértékelési zavar jeleit mutatja. Se Trianont, se saját szerepét a Soóban nem dolgozta még fel. A politikai elit a saját vagyonával és hatalmával törődik, és kifejezetten szegényellenes politikát folytat. Az erről szóló kommunikáció pedig a társadalom többségét is a szegények, különösen a mélyszegénységben élő cigányok ellen fordítja, sokan úgy látják, mintha a szegények a társadalom élőködői lennének. Pedig a rendszerváltás előtt a cigány családok 85 százalékában az egyik felnőttnak volt munkaviszonya. Szóval a szegényekről alkotott kép hamis, a róluk szóló kommunikáció többnyire hiteltelen.”

Üveggolyó. Ez a szó jut eszembe befejezésül. Zsuzsa számomra egy gömbölyű, kerek, meleg színekkel teli gurulás, aki hol ezt, hol azt a tudást mutatja magából. Mindig, amire épp szükség van. És csak gurul, gurul tovább az összegyűjtött tudásával, tapasztalásával.

Köszönöm. A sok törődést, az időt, az odafigyelést. Az új gondolatokat, az irányokat, a döntés lehetőségét, a szabadságot. Kívánok erőt, kitartást, frissességet. Sok-sok időt a családdal, szerettekkel, barátokkal. Kihívásokat, amelyek örömet, izgalmat, sikereket hoznak!

KERESZTY ZSUZSÁRÓL

KOMASÁG MARGIT

a Baross Gábor Általános Iskola
tanítója, pszichopedagógusa
komasag.margo@yahoo.com

Nem vagyok a szokványos értelemben vett tanítvány, formálisan nem volt szerencsém Zsuzsától tanulni. Mégis úgy gondolom, nagy részben neki köszönhetem, hogy ma is élvezem a munkám, örömmel készülök az órákra, a gyerekekkel való találkozásra. Úgy érzem, Tőle van az a motivációs bázis, szakmai kíváncsiság, az a hit, hogy a feladat, a munka, amit végzek hasznos és értékes, ami jó szívvel megtart a pályán.

Hogy mivel hat? Nagyon egyszerű lenne azt mondani, hogy a személyiségével, de ez az olvasónak így kevés. A pedagógusokról általában azt gondoljuk, hogy a személyiségükkel dolgoznak, ezzel fejtik ki hatásukat. Ezt körülírni már nem oly egyszerű. Nem is vállalkozom ilyesmire. Inkább megpróbálom – a teljesség ígérete nélkül – felidézni azokat a helyzeteket, amelyek a saját szakmai és személyes fejlődésemre, éréseimre hatással voltak.

Egy *csereháti* kis faluban kezdtem tanítani, ahol akkor kilenc alsó tagozatos gyerek volt az iskolában egy összevont osztályban. Azt gondoltam, ennyi gyereknek bármit meg lehet tanítani, át lehet adni, a munka csak sikeres lehet, ha elég komolyan veszem. És én komolyan vettem. Hamar éreztem, hogy ez a dolog nem ilyen egyszerű, tapasztalatlanságot nem lehet pusztán lelkesedéssel pótolni. Segítséget keresve találtunk rá Zsuzsára. Vállalta, hogy rendszeresen odautazik a faluba, ott tölt egyszerre több napot, hogy működés közben lássa az iskolát, tanulás és játék közben a gyerekeket. Amikor sikerült fölvezetnem egy-egy problémát, amivel rendszeresen küzdöttem a mindennapokban, és vártam a tanácsot, ami majd megoldja a nehézségeimet, akkor általában elsőként a következő mondat hangzott el: *„Ha rám hallgatsz, azt csinálsz, amit akarsz, de elmondom, mit gondol erről...”* Majd a mondat második felében olyan pedagógusok, pszichológusok, iskolák nevei, gondolatai, gyakorlata került elő, amelyek foglalkoztak a kérdéses problémával, helyzettel. A választás lehetőségével és felelősségével azt éreztem, én találtam meg a felmerülő nehézségre a megoldást. A választás felelőssége olyan tapasztalat, amelyet nagyon fontosnak gondolok és szeretnék én is tovább adni.

Kereszty Zsuzsa számára minden gyerek személyesen fontos. Azt a felnőttet tudja látni benne, aki lehet belőle, ha sikerül megteremtenünk a megfelelő feltételeket a fejlődéséhez. A gyerekekről való beszélgetések nem általánosságokról folytak, rendszerint ezzel a kéréssel indultak: *„Mesélj róla! Miben jó? Miben kell fejlődnie? Mire, milyen tulajdonságára, mely képességének fejlettségére lehet támaszkodni a fejlesztés során?”*

Miközben csupa szakmai beszélgetés, esemény leírásával próbálkozom, szeretném azt is érzékelteni, hogy mindezeknek a hatása nem kizárólag a szakmaiságomra van hatással. A tisztelet, amellyel minden gyerek és szülő felé fordul, függetlenül attól, hogy hol él, milyen iskolát végzett, milyen szókinccsel tudja kifejezni magát, a mai napig fontos tanulság számomra. Ez sokat jelentett annak megértésében, megérzésében, hogy a kommunikáció fenntartása, a figyelem, az odafordulás kinek, melyik félnek a felelőssége egy olyan helyzetben, amelyben a pedagógus nehéz sorsú gyerekekkel, családokkal foglalkozik. Abban, ahogyan a kritikát megfogalmazza, abban is a korábban jelzett tisztelet fejeződik ki. Érzékelteti a megértését, amivel képessé teszi a másikat arra, hogy elfogadja azt, amit kritikaként hall. A másik ember helyébe képzelettel magát, és ebből a helyzetből megértve a másik motívációit, olyan megfogalmazásban közvetíti gondolatait, amely nem vált ki ellenál-

lást a kritikai véleménnyel szemben, nem okoz blokkoló szégyenérzést, hanem a jobbitás szándékát ébreszti abban, akinek szól.

Beszélgetéseink témája többször volt a pedagógus személyiségének az integritása. Hitelesnek kell lenni. *Zsuzsa* hitelessége nem kérdéses. Hatásának ez az egyik ereje. Minden mondatából, minden odafordulásából a másik emberhez érzékelhető a valódi érdeklődés, a valódi segíteni akarás és segíteni tudás.

„EMBERSÉGES PEDAGÓGIA”

KÓCZÉ ANGÉLA

az MTA Szociológiai Intézetének
szociológusa
angelakocze@hotmail.com

Kereszty Tanárnőt a „differenciált tanítási módszerek” című szemináriumi óráján ismertem meg. Az első meglepetés az volt, hogy ő volt az egyetlen tanár a főiskolán, aki kérte, tegezzük. A decens, nagyon összeszedett megjelenésű nő a következőket mondta: „*Kérlek benneteket, hogy tegeződjünk, hiszen egyrészt mi kollegák vagyunk, másrészt a tisztelet nemcsak nyelvben, hanem az egymásközi viszonyban is kifejezhető.*” Úgy éreztem, falak omlanak le és itt valami más forgatókönyvnek kell léteznie, ami összehasonlíthatatlanul más volt, mint amit addig tapasztaltam. Továbbá azt kérte még, hogy húzzunk össze padokat és alakítsunk ki csoportokat, mert azt szeretné, ha a csoportok együtt beszélnek át azokat a témákat és problémákat, amelyeket az óra keretében fogunk tárgyalni. Azt gondoltam, hogy ez a megközelítés az, ami igazán közel áll hozzám. Először is kollégaként kezel, aztán felborítja a megszokott szemináriumi ülésrendet, és azt kéri, hogy dolgozzak és gondolkodjak másokkal együtt. Minden órán úgy éreztem, egyre közelebb kerülök hozzá, annak ellenére, hogy még nem volt alkalmam beszélni vele. A mondatai, a problémákat sok szempontból megközelítő hozzáállása, a humanista értékrendje egyre komfortosabbá tette számomra a tanítóképző főiskola közegét, amiben az én akkori nagyon instabil roma identitásom az „idegent” jelentette.

Kereszty Zsuzsa volt az, akinek az óráján hallottam először romákról olyan kontextusban, amiben nem a szégyen és öngyűlölet lett úrrá rajtam, hanem méltósággal élhettem meg a saját identitásomat. Mindig azt éreztem, hogy van valami közös titkunk, amit a többiek nem érthetnek meg, hiszen nekik nincs tapasztalásuk erről. Ez az volt, hogy *Zsuzsának* nagy tapasztalata gyűlt össze arról, hogy hogyan